

## יהדות

### דינים

לבתי ספר עצמאיים

### הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

|           |   |        |   |     |        |
|-----------|---|--------|---|-----|--------|
| פרק ראשון | — | (8×10) | — | 80  | נקודות |
| פרק שני   | — | (20×1) | — | 20  | נקודות |
| סך הכול   | — |        |   | 100 | נקודות |

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.  
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף ◀

## השאלות

### פרק ראשון — הלכה למעשה (80 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3, ועל שמונה מן השאלות 4-14.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 8 נקודות).

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

#### 1. תפילות שבת

- א. אדם שמתפלל בשבת תפילת עמידה של ערבית, שחרית או מנחה, ובמהלך תפילתו נוכח שטעה והוא אומר ברכה של תפילת עמידה של חול — יסיים את הברכה ויחזור לברכה האמצעית של תפילת שבת. אדם שמתפלל בשבת תפילת מוסף, ובמהלך תפילתו נוכח שטעה והוא אומר ברכה של תפילת עמידה של חול — דינו שונה.
- כתוב מה דינו של האדם שטעה בתפילת מוסף, והסבר מדוע דינו שונה מדינו של הטועה בערבית, בשחרית או במנחה. (3 נקודות)
- ב. אדם שטעה בתפילת שבת ואמר תפילת עמידה של שחרית במקום תפילת עמידה של מנחה — כתוב כיצד עליו לנהוג בשני מצבים, ונמק את תשובתך. (3 נקודות)
- ג. הסבר מדוע בתפילת מנחה של שבת אומרים "ובא לציון וכו'" ומדוע אומרים "ואני תפילתי לך וכו'". (2 נקודות)

#### 2. חולים ודיניהם

- א. הסבר על איזה איסור עלולים לעבור כאשר מהדקים בשבת תחבושת לפצע בזמן חבישתו, ומדוע אין חוששים לאיסור זה כאשר מזריקים בשבת זריקה נחוצה. (2 נקודות)
- ב. כתוב עבור איזה חולה מותר ליהודי לעשות בשבת כל אחת מן המלאכות האלה:
- (1) מלאכות שאסורות מדאורייתא, בשינוי בלבד
  - (2) מלאכות שאסורות מדרבנן, אף ללא שינוי
  - (3) מלאכות שאסורות מדרבנן, בשינוי בלבד
- (6 נקודות)

#### 3. הלכות שמחת יום טוב

- א. ערב יום טוב שחל בשבת — כיצד צריך אדם לנהוג כדי שיאכל בתיאבון את סעודת ליל החג? (2 נקודות)
- ב. כיצד צריך אדם לשמח כל אחד מבני ביתו ביום טוב? (3 נקודות)
- ג. "במוצאי יום טוב לחול או לחול המועד" —
- (1) מה יש להוסיף בתפילת עמידה של ערבית?
  - (2) כיצד יש להבדיל?
- (3 נקודות)

ענה על שמונה מן השאלות 4-14.

**4. דיני השכמת הבוקר והלכות נטילת ידיים שחרית**

- א. הסבר מדוע מותר לומר "מודה אני" לפני נטילת ידיים. (נקודה אחת)
- ב. "הווי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגיבור כארי".
- ג. בחר בשניים מן הדימויים האלה, והסבר מה נדרש מן האדם לעשות על פי שני הדימויים שבחרת. (3 נקודות)
- ד. כיצד יש ליטול ידיים מייד לאחר שקמים בבוקר? (3 נקודות)
- ה. באיזה מקרה יש לברך "על נקיות ידיים"? (נקודה אחת)

**5. הלכות ברכות והלכות ברכות השחר**

- א. אדם שנכשל ובירך ברכה לבטלה – מה עליו לעשות? בתשובתך התייחס לשלושה מקרים. (4 נקודות)
- ב. "אחר המעביר שינה מעיניו ותנומה מעפעפי' אין עונין אמן". הסבר מדוע. (2 נקודות)
- ג. אדם ששכח לברך לפני תפילת שחרית "על נטילת ידיים" או "אלוקיי נשמה" ונזכר בכך לאחר שסיים תפילתו – האם צריך לברך ברכות אלה? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

**6. הלכות צדקה**

- א. מהו שיעור הצדקה שעל בני העיר לתת לעני? בתשובתך התייחס לשני מצבים. (2 נקודות)
- ב. (1) מי אינו חייב לתת צדקה? הסבר מדוע.
- (2) כיצד ינהג אדם שעני מבקש ממנו צדקה אך אין בידו דבר לתת לו?
- (4 נקודות)
- ג. באיזה מקרה אדם שנתן צדקה "איבד זכותו והפסידה"? (2 נקודות)

**7. הלכות בציעת הפת וברכת המוציא**

- א. "יש להיזהר שלא להפסיק בין נטילת ידיים ל[ברכת] המוציא".
- (1) מה נחשב להפסק המחייב לשוב וליטול ידיים?
- (2) מה נחשב להפסק שאינו מחייב לשוב וליטול ידיים? כתוב שני מקרים.
- (3 נקודות)
- ב. כתוב שני הבדלים בין בציעת הפת בשבת ובין בציעת הפת ביום חול. (3 נקודות)
- ג. מדוע יש לטבול את הפת במלח? (2 נקודות)

8. הלכות ברכות לדברים שאוכלים ושותים בתוך הסעודה

- א. כתוב שני מקרים שבהם האוכל פירות בתוך הסעודה אינו צריך לברך עליהם ברכה ראשונה. (3 נקודות)
- ב. אדם בירך "בורא פרי הגפן" ושתה יין לפני הסעודה – כתוב שני תנאים הפוטרים אותו מברכה על היין ששותה במהלך הסעודה. (3 נקודות)
- ג. האם יש לברך על עוגה הנאכלת בסעודה? בתשובתך התייחס לשתי אפשרויות. (2 נקודות)

9. הלכות מאכלות אסורות

- א. אדם שלש עיסה בחלב ואפה ממנה פת – מהו דין הפת? בתשובתך התייחס למקרים השונים. (3 נקודות)
- ב. האם מותר לחתוך בסכין בשרי פת שעתידיים לאכול עם גבינה? בתשובתך התייחס לשני מצבים. (3 נקודות)
- ג. על מה יש להקפיד כששולחים פת או גבינה בידי נוכרי? (2 נקודות)

10. הלכות תפילת הדרך

- א. מהו אורך הדרך שמחייב את האדם בתפילת הדרך? (2 נקודות)
- ב. היוצא לדרך מביתו – מהיכן רשאי לומר את תפילת הדרך, ומהיכן טוב יותר לומר אותה? (3 נקודות)
- ג. "תפילת הדרך צריכין לאומרה סמוך לברכה אחרת".
- הסבר הלכה זו, וכתוב שתי דוגמאות ל"ברכה אחרת". (3 נקודות)

11. הלכות חול המועד

- א. אילו דברים מותר לכתוב בחול המועד ללא שינוי, ואילו דברים נוהגים לכתוב בשינוי? (2 נקודות)
- ב. מי רשאי לקצוץ את ציפורניו בחול המועד? (נקודה אחת)
- ג. כתוב מדוע אסרו חכמים "להסיע ולישא מטלטלי וכלי ביתו בחול המועד", ולמי התירו חכמים לעשות זאת אף מעיר לעיר. (2 נקודות)
- ד. (1) באיזה מקרה מותר להעביר סחורה ממקום למקום בחול המועד?
- (2) כתוב כיצד יש להעביר את הסחורה במקרה זה. בתשובתך התייחס לשתי אפשרויות. (3 נקודות)

12. הלכות כיבוד אב ואם

- א. כיצד יכול בן לכבד את הוריו בכבוד הגדול ביותר? הסבר מדוע זהו הכבוד הגדול ביותר. (2 נקודות)
- ב. כיצד על גר לנהוג כלפי אביו שאינו יהודי? הסבר מדוע עליו לנהוג כך. (2 נקודות)
- ג. כתוב שני מקרים שבהם בן רשאי להעיר את אביו משנתו. בכל אחד מן המקרים, הסבר מדוע הבן רשאי לעשות זאת. (4 נקודות)

13. הלכות כבוד רבו, זקן, תלמיד חכם וכהן

- א. (1) מדוע אדם חייב בכבוד רבו יותר מבכבוד אביו?  
(2) מהו עונשו של המבזה תלמידי חכמים?  
(4 נקודות)
- ב. (1) הסבר מדוע יש להקדים כהן לישראל השווים זה לזה בחוכמה, וכתוב שתי דוגמאות לקדימות זו.  
(2) בַּמה יש להקדים ישראל לכהן אם הוא גדול בחוכמה מן הכהן?  
(4 נקודות)

14. הלכות גנבה וגזלה

- א. (1) הסבר מדוע אסור לקנות מגוי חפץ גנוב.  
(2) באיזה מקרה מותר לקנות מגוי חפץ גנוב?  
(4 נקודות)
- ב. "הגוזל את הרבים" — מהי תקנתו? (2 נקודות)
- ג. אדם שמעילו נלקח בטעות ובמקומו הושאר מעיל אחר — כיצד עליו לנהוג? (2 נקודות)

**פרק שני — מושגים בהלכה (20 נקודות)**

ענה על שאלה 15.

15. לפניך שבעה מושגים.

הסבר בקצרה חמישה מן המושגים. לכל מושג שהסברת, כתוב הלכה אחת הקשורה אליו (לכל מושג — 4 נקודות).

- א. לא תעמוד על דם רעך  
ב. פריצים  
ג. פלג המנחה  
ד. ריבית דברים  
ה. שלם עדיף  
ו. פיו וליבו שווים  
ז. טלטול מן הצד

**בהצלחה!**